Welkom

Het Nationaal Congres Basisonderwijs

Onderwijs van Morgen
een initiatief van MALMBERG

Schrijven met de hand

om te leren en te communiceren

4 november 2026

Barbara Klaassen–Poyck en José Rieptra–Smit

Onderwijs van Morgen
een initiatief van MALMBERG

Een slecht leesbaar handschrift ontneemt leerlingen de kans om te leren en te communiceren.

Communicatie

Kerndoel 3 — **De leerling produceert teksten.**

3A — **De leerling spreekt en schrijft afgestemd op doel, publiek en context.**

Het gaat hierbij om:

- hanteren van een passende aanpak;
- in eigen woorden verwerken van informatie uit verschillende bronnen tot een gestructureerde tekst met bronvermelding;
- inzetten en uitbreiden van kennis over de vorm van teksten: tekstsoorten, tekststructuren, verteltechnieken;
- schrijven op letter-, schrift- en tekstniveau met een leesbaar handschrift en typschrift, en verstaanbaar spreken;
- reviseren van de tekst met het oog op doelgerichte communicatie: taalgebruik en taalverzorging.

3B — **De leerling gebruikt taal op een creatieve manier.**

Het gaat hierbij om:

- verkennen van creatief taalgebruik van anderen in literaire en zakelijke teksten;
- verwoorden van eigen ideeën, gedachten, ervaringen, gevoelens en fantasieën;
- experimenteren met klanken, woorden, zinnen, literaire genres, taalregels, taalconventies en visuele vormen;
- waarderen van creatief taalgebruik.

3C — **De leerling schrijft om tot kennisopbouw of begrip te komen.**

Het gaat hierbij om:

- weergeven van hoofd- en bijzaken, indrukken en vragen bij gelezen, bekeken of beluisterde inhoud;
- samenvatten van gelezen inhoud;
- verwoorden, onderbouwen en ordenen van gedachten, verworven inzichten en kennis in een tekst of schema;
- inzetten en uitbreiden van school- en vaktaal;
- schrijven op letter-, schrift- en tekstniveau met een leesbaar handschrift en typschrift.

Hoe helpen we leerlingen op weg naar een duidelijk leesbaar handschrift?

Leesbaarheid

Volgens de schriftcriteria

Aan de slag

Handschriften analyseren

- *Tweetallen*
- *Bij welke handschriften vinden jullie dat de schriftcriteria niet goed zijn toegepast? Plak daar een sticker bij.*

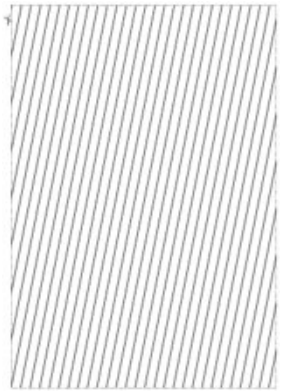
Aan de slag

Handschriften analyseren

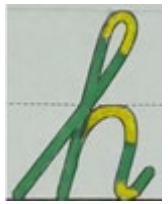
- *Tweetallen*
- *Wat valt het meeste op?*

Handschriften bespreken

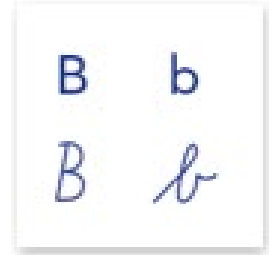

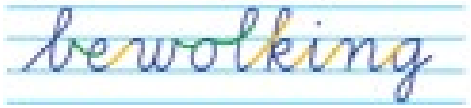

Hoe helpen we het kind op weg naar een duidelijk leesbaar handschrift?

- *Gezamenlijk*

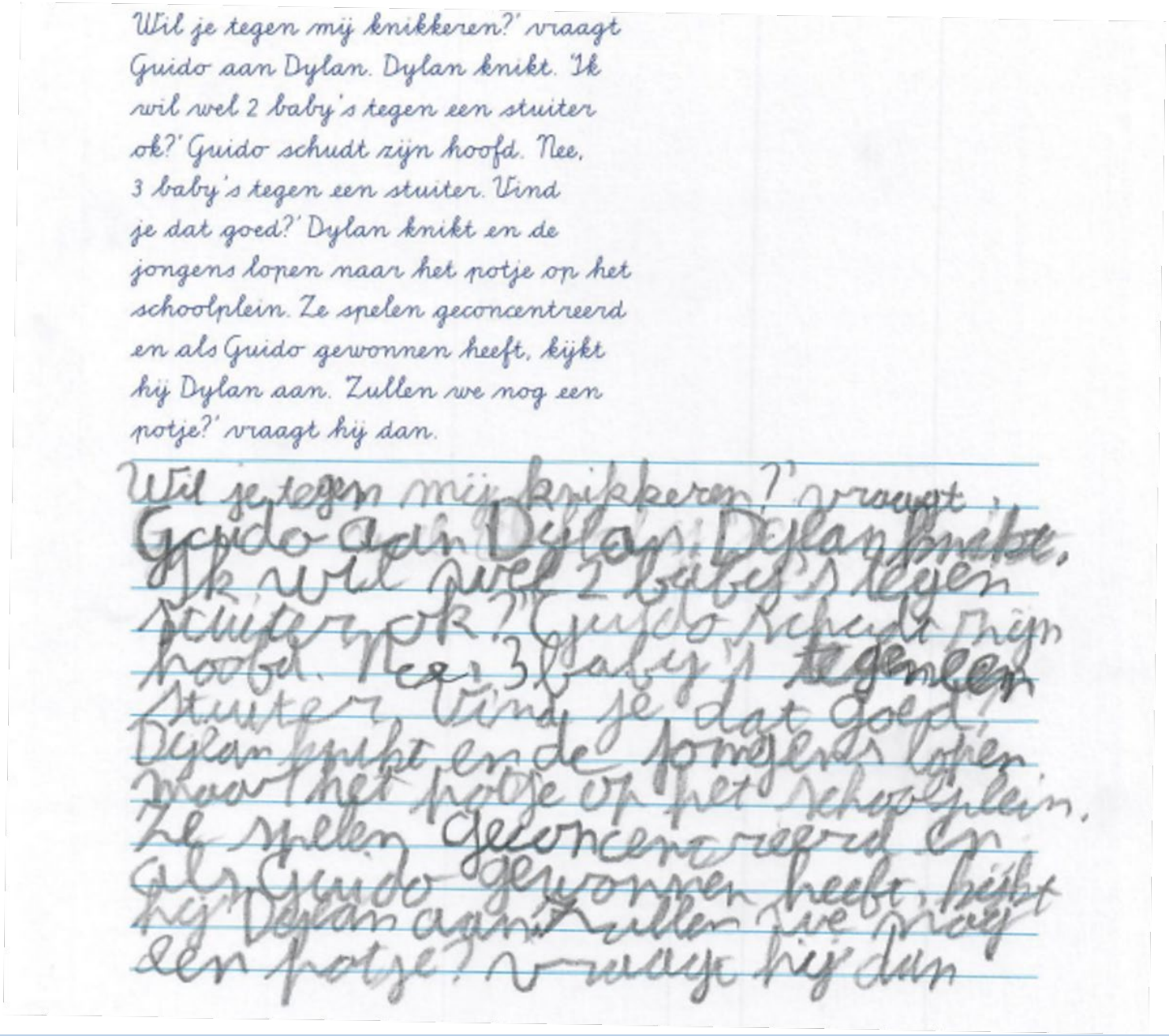

Verbonden schrift
Handschrift A

Carmen gaat onderzoeken welke sporten de kinderen in groep 7 doen. Ze presenteert de uitkomst in een grafiek op het digibord. Carmen laat zien dat 35% van de kinderen op voetbal zit en 24% doet aan hockey. Van de kinderen zit 18% op zwemmen. De rest van de leerlingen doet een andere sport, bijvoorbeeld turnen of honkbal. En drie kinderen zitten op scouting.

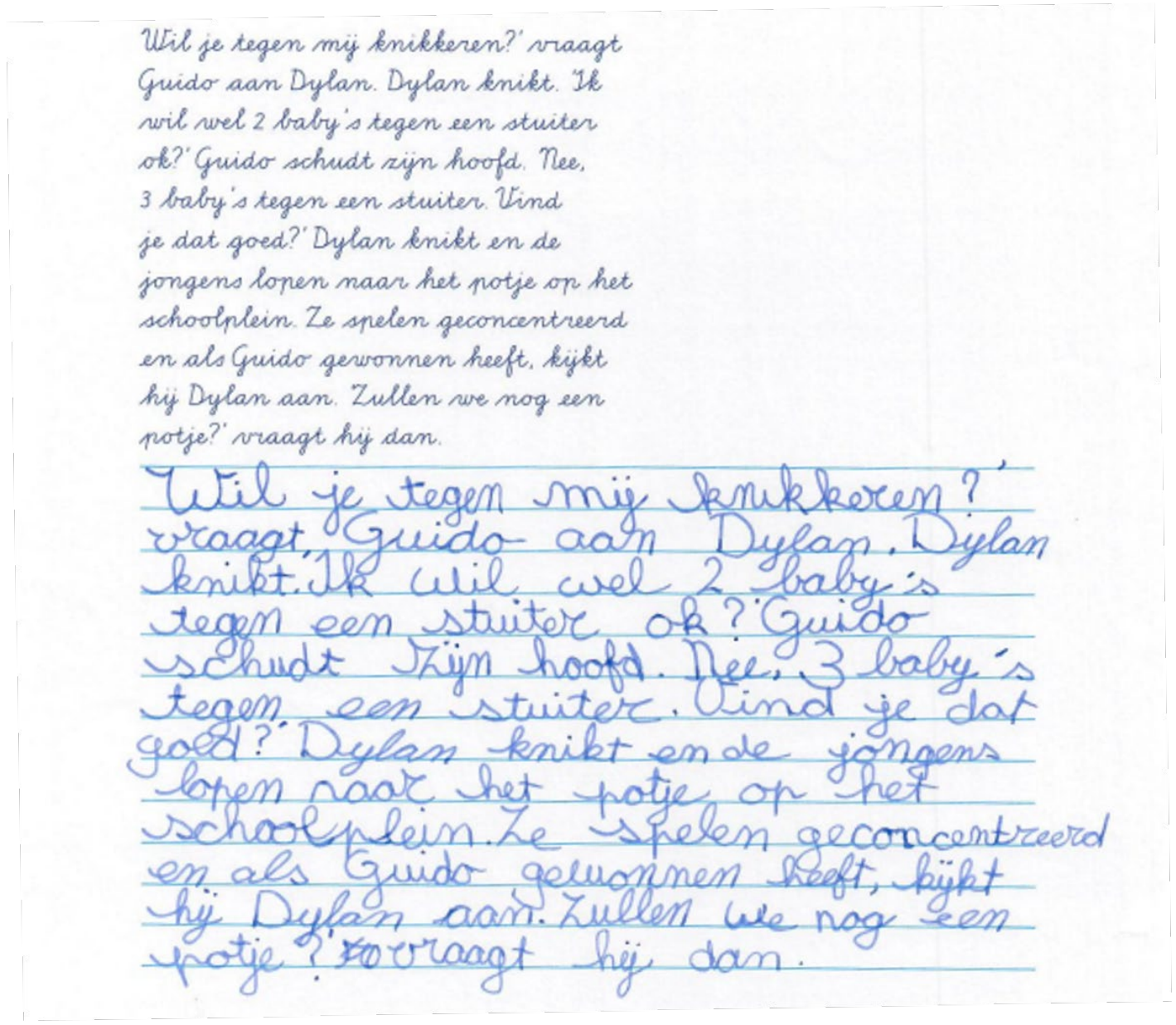
Carmen gaat onderzoeken welke sporten de kinderen in groep 7 doen. Ze presenteert de uitkomst ~~in een grafiek op het digibord~~ op voetbal zit in een grafiek op het digibord Carmen laat zien dat 35% van de kinderen op voetbal zit en 24% doet aan hockey van de kinderen zit 18% op zwemmen. De rest van de leerlingen doet een andere sport. bijvoorbeeld turnen of honkbal. En drie kinderen zitten op scouting

Verbonden schrift
Handschrift B

Wil je tegen mij knikkeren?' vraagt Guido aan Dylan. Dylan knikt. 'Ik wil wel 2 baby's tegen een stuiter ok?' Guido schudt zijn hoofd. Nee, 3 baby's tegen een stuiter. Vind je dat goed?' Dylan knikt en de jongens lopen naar het potje op het schoolplein. Ze spelen geconcentreerd en als Guido gewonnen heeft, kijkt hij Dylan aan. Zullen we nog een potje?' vraagt hij dan.

Verbonden schrift
Handschrift C

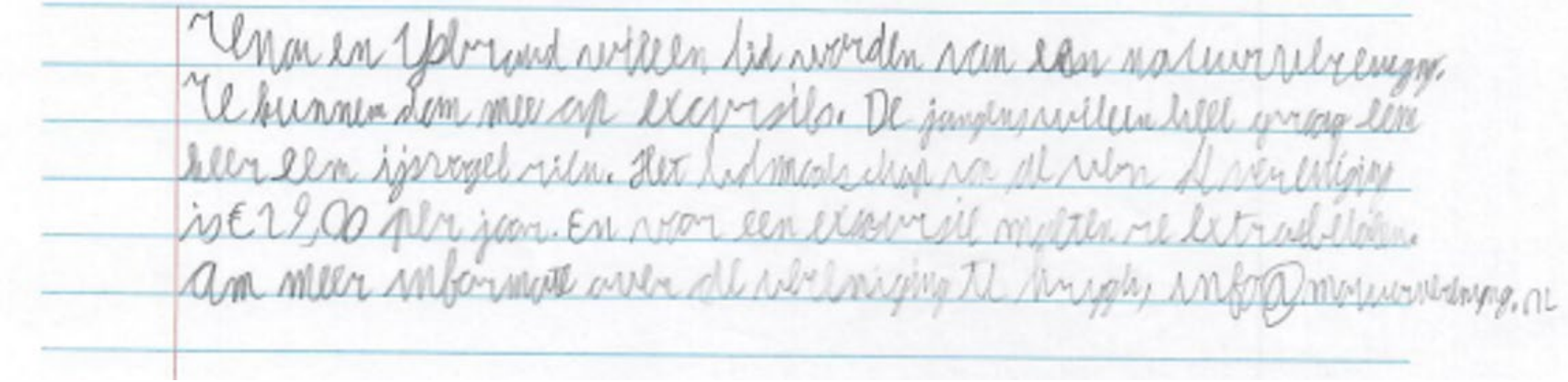

Wil je tegen mij knikkeren?' vraagt Guido aan Dylan. Dylan knikt. 'Ik wil wel 2 baby's tegen een stuiter ok?' Guido schudt zijn hoofd. Nee, 3 baby's tegen een stuiter. Vind je dat goed?' Dylan knikt en de jongens lopen naar het potje op het schoolplein. Ze spelen geconcentreerd en als Guido gewonnen heeft, kijkt hij Dylan aan. Zullen we nog een potje?' vraagt hij dan.

Wil je tegen mij knikkeren?' vraagt Guido aan Dylan. Dylan knikt. 'Ik wil wel 2 baby's tegen een stuiter ok?' Guido schudt zijn hoofd. Nee, 3 baby's tegen een stuiter. Vind je dat goed?' Dylan knikt en de jongens lopen naar het potje op het schoolplein. Ze spelen geconcentreerd en als Guido gewonnen heeft, kijkt hij Dylan aan. Zullen we nog een potje?' vraagt hij dan.

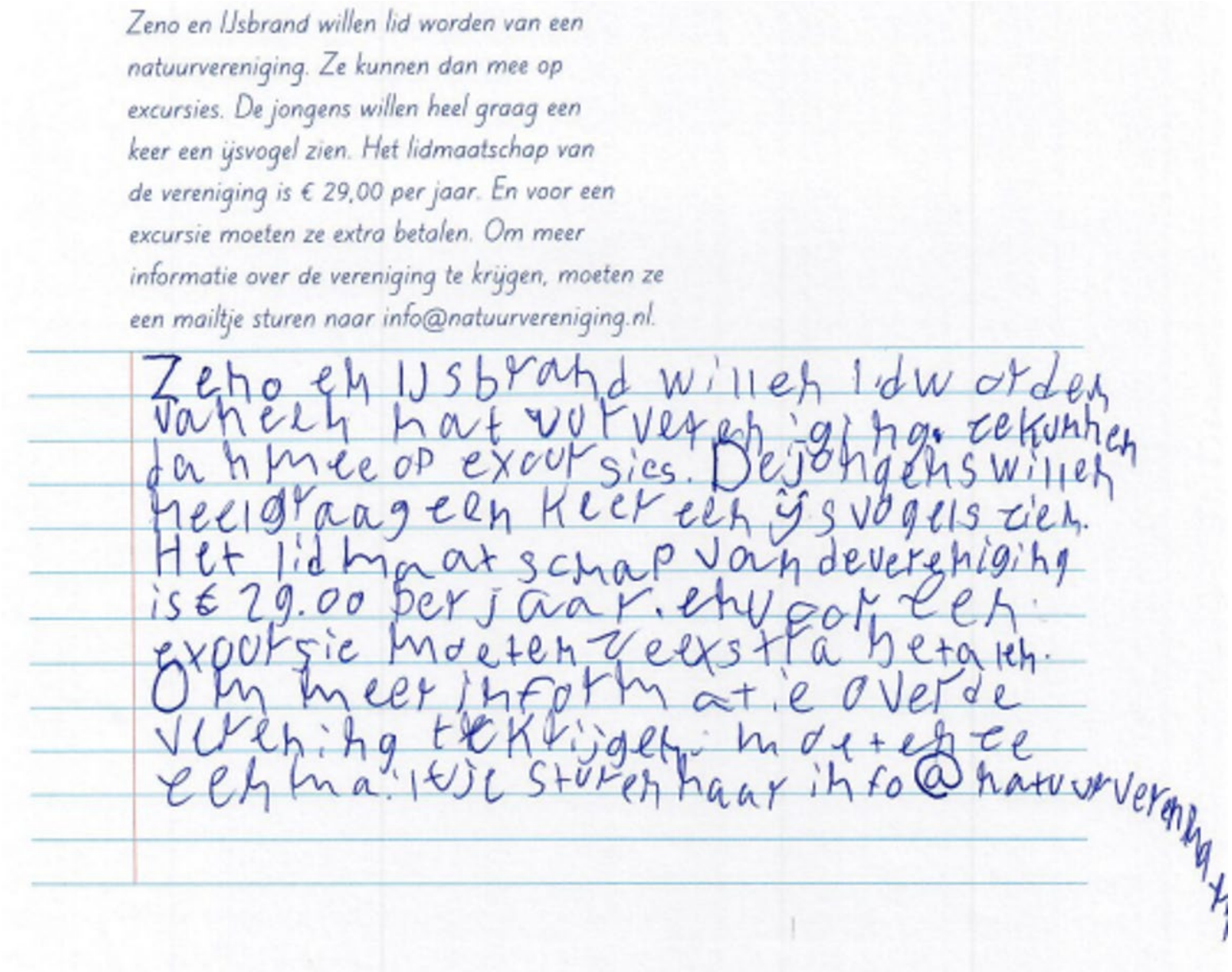
Verbonden schrift
Handschrift D

Zeno en Ysbrand willen lid
worden van een natuurvereniging.
Ze kunnen dan mee op excursies.
De jongens willen heel graag een keer
een ijsvogel zien. Het lidmaatschap
van de vereniging is € 29,00 per
jaar. En voor een excursie moeten ze
extra betalen. Om meer informatie
over de vereniging te krijgen,
moeten ze een mailtje sturen naar
info@natuurvereniging.nl.

Blokschrift
Handschrift A

Zeno en IJsbrand willen lid worden van een natuurvereniging. Ze kunnen dan mee op excursies. De jongens willen heel graag een keer een ijsvogel zien. Het lidmaatschap van de vereniging is € 29,00 per jaar. En voor een excursie moeten ze extra betalen. Om meer informatie over de vereniging te krijgen, moeten ze een mailtje sturen naar info@natuurvereniging.nl.

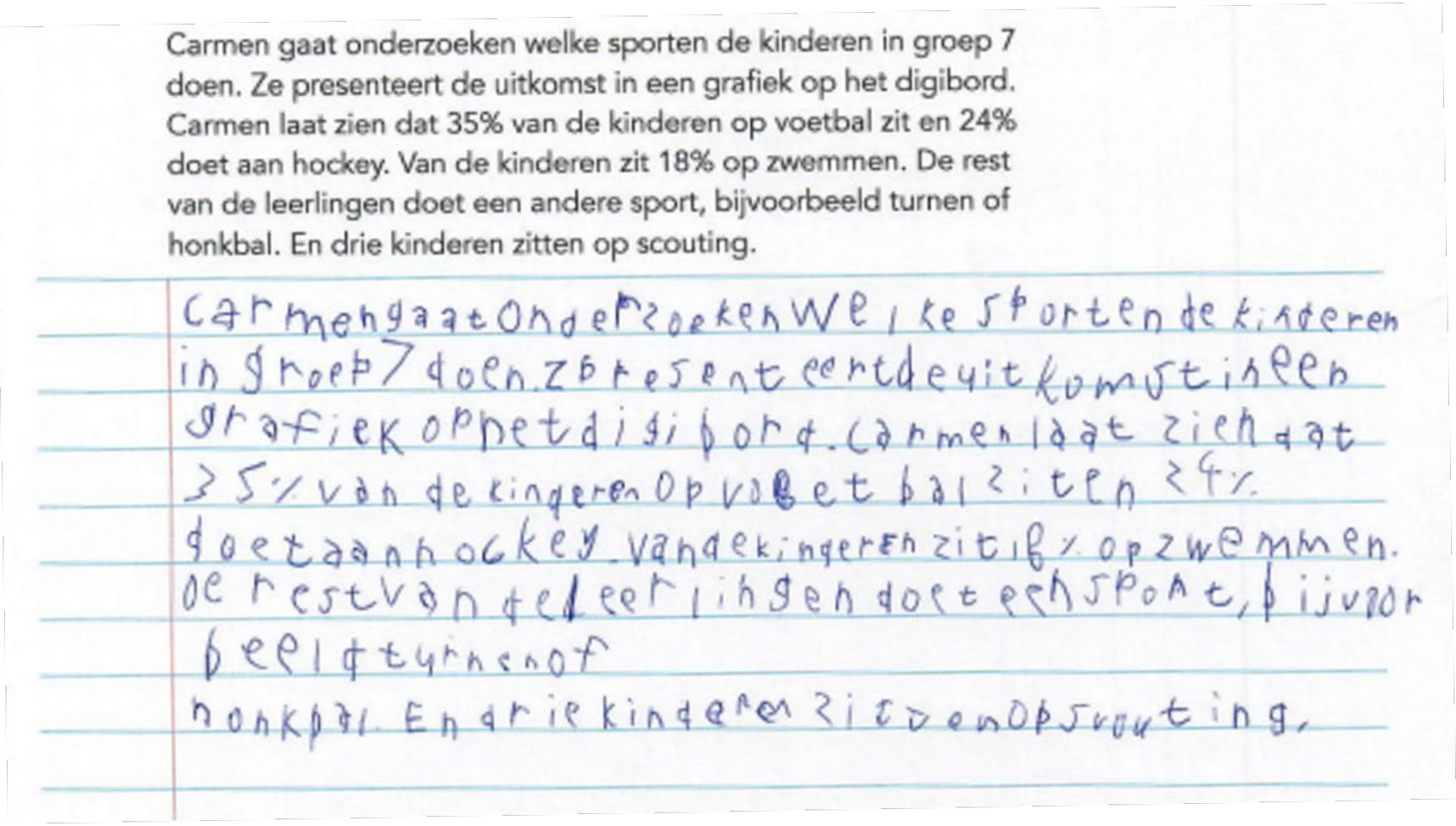
Blokschrift
Handschrift B

'Wil je tegen mij knikkeren?' vraagt Guido aan Dylan. Dylan knikt. 'Ik wil wel 2 baby's tegen een stuiter ok?' Guido schudt zijn hoofd. 'Nee, 3 baby's tegen een stuiter. Vind je dat goed?' Dylan knikt en de jongens lopen naar het potje op het schoolplein. Ze spelen geconcentreerd en als Guido gewonnen heeft, kijkt hij Dylan aan. 'Zullen we nog een potje?' vraagt hij dan.

'Wil je tegen mij knikkeren?' vraagt Guido aan Dylan. Dylan knikt. 'Ik wil wel 2 baby's tegen een stuiter ok?' Guido schudt zijn hoofd. 'Nee 3 baby's tegen een stuiter. Vind je dat goed?' Dylan knikt en de jongens lopen naar het potje op het schoolplein. Ze spelen geconcentreerd en als Guido gewonnen heeft, kijkt hij Dylan aan. 'Zullen we nog een potje' Vraagt hij dan.

Blokschrift
Handschrift C

Carmen gaat onderzoeken welke sporten de kinderen in groep 7 doen. Ze presenteert de uitkomst in een grafiek op het digibord. Carmen laat zien dat 35% van de kinderen op voetbal zit en 24% doet aan hockey. Van de kinderen zit 18% op zwemmen. De rest van de leerlingen doet een andere sport, bijvoorbeeld turnen of honkbal. En drie kinderen zitten op scouting.

Blokschrift
Handschrift D

'Wil je tegen mij knikkeren?' vraagt Guido aan Dylan. Dylan knikt. 'Ik wil wel 2 baby's tegen een stuiter ok?' Guido schudt zijn hoofd. 'Nee, 3 baby's tegen een stuiter. Vind je dat goed?' Dylan knikt en de jongens lopen naar het potje op het schoolplein. Ze spelen geconcentreerd en als Guido gewonnen heeft, kijkt hij Dylan aan. 'Zullen we nog een potje?' vraagt hij dan.

wil je tegen mij knikkeren? Vraagt Guido aan Dylan. Dylan knikt. Ik wil wel 2 babys tegen een stuiter. Vind je dat goed? Dylan knikt en de jongens lopen naar het potje op het schoolplein. Ze spelen geconcentreerd en als Guido gewonnen heeft kijkt hij Dylan aan. Zullen we nog een potje? Vraagt hij dan

Om mee op weg te gaan

- Geef schrijflessen t/m groep 8.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Geef complimenten voor wat al goed gaat en wat verbeterd is.
- Zorg ervoor dat de kinderen schrijven met een ontspannen schrijfhouding.
- Bied de kinderen het juiste schrijfgereedschap aan.
- Zorg voor een goede begeleiding bij de overgang van schrijven op hulplijnen naar het schrijven op alleen grondlijnen.
- Geef de kinderen handschrifthulp als dit nodig is.
- Pak steeds één schriftcriterium tegelijk aan.
- Oefen het temposchrijven om in een vlot tempo duidelijk leesbaar te kunnen schrijven.
- Oefen het leren maken van aantekeningen.

Tot slot

Een goed leesbaar handschrift geeft leerlingen de kans om te leren en te communiceren.

We hopen dat iedereen voldoende tips heeft gekregen om de leerlingen op weg te helpen naar een duidelijk leesbaar handschrift.

Waar ga jij mee aan de slag?

Dank voor je aandacht

Het Nationaal Congres Basisonderwijs

Onderwijs van Morgen
een initiatief van MALMBERG